

CYFARFOD	PWYLLGOR IAITH
DYDDIAD	17 Ionawr 2019
TEITL	Adroddiad Cynnydd ar Gynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (CSGA)
PWRPAS	I ystyried cynnwys yr adroddiad cynnydd a chynnig sylwadau
AWDUR	Debbie Anne Williams Jones
AELOD CABINET	Cynghorydd Gareth Thomas

1. CEFNDIR

- 1.1. Daeth Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion Cymru (2013) yn gyfraith yng Nghymru ar 4 Mawrth 2013. Mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd statudol ar Awdurdodau Lleol i baratoi a chyflwyno **Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg** i Lywodraeth Cymru (CSGA). Daeth y cynlluniau cyntaf hyn yn weithredol ar 1 Ebrill 2014 am gyfnod o 3 blynedd hyd at fis Mawrth 2017. Mae'r cynlluniau hyn yn amlinellu sut mae Awdurdodau Lleol yn bwriadu cyflawni nodau a thargedau Llywodraeth Cymru a amlinellir yn y Strategaeth Addysg Cyfrwng Gymraeg.
- 1.2 At hyn, mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi nifer o ddogfennau polisi allweddol eraill ym maes Y Gymraeg mewn Addysg:

Cymraeg 2050,

Dyma strategaeth hirdymor Llywodraeth Cymru ar gyfer y Gymraeg, sydd yn nodi'r weledigaeth o greu miliwn o siaradwyr, ynghyd â chynyddu'r defnydd a wneir o'r Gymraeg. Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod mai addysg cyfrwng Gymraeg/dwyieithog yw un o'r prif ddulliau ar gyfer sicrhau bod plant yn gallu datblygu eu sgiliau Cymraeg, ac ar gyfer creu siaradwyr Cymraeg newydd. O ganlyniad, ystyrir Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn allweddol ar gyfer cefnogi gweledigaeth y Llywodraeth o greu miliwn o siaradwyr erbyn 2050.

Addysg yng Nghymru: Cenhadaeth ein Cenedl (Cynllun Gweithredu 2017-21)

Mae'r Cynllun Gweithredu hwn yn nodi'r camau sydd i'w cymryd i weithredu diwygiadau pellgyrhaeddol i'r system addysg yng Nghymru. Y nod yw sicrhau bod pob dysgwr yn elwa ar gwricwlwm o'r radd flaenaf a'u bod yn mwynhau dysgu ac addysgu sy'n eu hysbrydoli i lwyddo mewn cymuned addysg gydweithredol ac arloesol a gaiff ei harwain yn effeithiol. Mae datblygu darpariaeth cyfrwng Gymraeg yn gwella addysgu a dysgu Cymraeg i bob dysgwr wrth wraidd y diwygiadau hyn, ac felly ystyrir bod Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn allweddol i hynny.

Y Gymraeg mewn Addysg: Cynllun Gweithredu 2017-21

Gweledigaeth Llywodraeth Cymru yw galluogi pob dysgwr i ddatblygu ei sgiliau Cymraeg a defnyddio'r iaith yn hyderus yn ei fywyd bob dydd. Er mwyn cyflawni'r weledigaeth, bydd angen sawl cam gweithredu ar gyfer creu darpariaeth gynaliadwy ar gyfer cenedlaethau i ddod. Ceir yma chwech o egwyddorion arweiniol fydd yn meithrin dealltwriaeth gyffredin o rôl addysgu a dysgu Cymraeg, a thrwy gyfrwng y Gymraeg ym mhob ysgol yng Nghymru, ac felly ystyrir Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn gyfrwng i ategu a gwireddu'r weledigaeth yma.

Dehonglir y Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg ynghyd â dogfennau polisi eraill Llywodraeth Cymru yng nghyd-destun Polisi Iaith Addysg Gwynedd a thrwy hynny wireddu'r deilliannau (Gweler Atodiad 1). Bydd yr Awdurdod yn sicrhau fod y prif elfennau yn cael eu hadlewyrchu ac yn cael sylw priodol yn y Cynllun Strategol.

Cynllun Hybu'r Gymraeg yng Ngwynedd 2018-23

Yn ogystal, mae Safonau'r Gymraeg a osodwyd ar Gyngor Gwynedd yn unol ag Adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, yn gosod disgwyliad ar y Cyngor i lunio strategaeth hybu 5 mlynedd fydd yn dangos sut yr ydym yn bwriadu mynd ati i hybu'r Gymraeg ac i hwyluso defnydd o'r Gymraeg ar draws y sir.

Dyma'r weledigaeth a nodir yn rhan 3.2 Cynllun Hybu'r Gymraeg:

- Ysgolion sydd yn rhoi bri a gwerth i'r Gymraeg ac yn annog mwy o ddefnydd o'r Gymraeg fel cyfrwng dysgu a chymdeithasu drwy barhau i weithredu'r Siarter Iaith a'r Strategaeth Iaith Uwchradd.
- Cynnydd yn nifer y bobl ifanc sydd yn dewis astudio ac yn derbyn cymwysterau neu achrediaadau cydnabyddedig drwy gyfrwng y Gymraeg.
- Mwy o ddisgyblion yn parhau i wella eu sgiliau Cymraeg wrth drosglwyddo o'r cynradd i'r uwchradd ac i addysg ôl-orfodol.
- Mwy o gyfleoedd dysgu estynedig yn cael eu cynnig i bobl ifanc - ar ffurf profiad gwaith a phrentisiaethau gyda chyflogwyr sydd yn rhoi statws amlwg i'r Gymraeg - fydd yn datblygu dealltwriaeth pobl ifanc o'r angen am sgiliau Cymraeg ar gyfer y gweithle.

Bwriedir cyflawni gweledigaeth y Maes Blaenoriaeth hwn drwy gyfrwng y Polisi Iaith Addysg a Chynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg y byddwn yn atebol amdano fel rhan o weithredu Cynllun Hybu'r Gymraeg yng Ngwynedd 2018-23.

2. CYD-DESTUN

- 2.1 Er mwyn cyflawni gweledigaeth Llywodraeth Cymru o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050, mae'r Llywodraeth yn cydnabod fod angen gwneud rhai newidiadau i'r ffordd y cynllunnir addysg cyfrwng Cymraeg.

- 2.2 Mae Bwrdd Cyngori'r CSGA gan Lywodraeth Cymru yn parhau efo'r gwaith o adolygu'r ddeddfwriaeth, ac ni fydd ymgynghori ar y rheoliadau arfaethedig tan ddechrau 2019. Ar hyn o bryd, mae Rheoliadau Cynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg ac Asesu'r Galw am Addysg Cyfrwng Cymraeg (Cymru) 2013 yn nodi bod rhaid i awdurdodau lleol gyflwyno cynlluniau diwygiedig yn flynyddol.
- 2.3 Ar gyfer 2017/18, gan roi'r pwyslais ar ddarparu'r cynlluniau presennol, nododd Llywodraeth Cymru bod modd i awdurdodau lleol naill ai gyflwyno cynllun gweithredu wedi'i ddiweddarau neu / a'r cynllun diwygiedig iddynt. Nodwyd y dylai'r cynllun(iau) gynnwys diweddariad ar gynnydd yn erbyn targedau'r CSGA a gymeradwywyd ar gyfer 2017-20.

3. DIWEDDARIAD CSGA GWYNEDD 2017/18

- 3.1 Yn Atodiad 1, cyflwynir adroddiad cynnydd ar weithrediad CSGA Gwynedd ar gyfer y flwyddyn 2017/18. Caiff yr adroddiad cynnydd ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru yn dilyn y Pwyllgor Iaith.
- 3.2 Yn Atodiad 2, cyflwynir copi o CSGA Gwynedd ar gyfer 2017-2020 er gwybodaeth a hwylustod i aelodau'r Pwyllgor Iaith.

4. ARGYMHELLION

Gofynnir i'r aelodau:

- Gyflwyno unrhyw sylwadau ar gynnwys yr adroddiad cynnydd ar y CSGA y bwriedir ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru